

Sensorveiledning

Overordnet sensorveiledning:

Del 1 teller 40%, og del 2 teller 60%. Delene karaktersettes separat, og karakteren regnes sammen.

Overordnet sensorveiledning til del 1:

Det er totalt mulig å få 13 poeng i multiple choice (1 poeng per rett svar).

Merk at det ikke gis minuspoeng. En student uten forkunnskaper som krysser av tilfeldig vil i gjennomsnitt få mer enn 0 poeng. Dette påvirker poenggrensene, og terskelen for stryk.

Oppgavene rettes automatisk i Inspira. Det gjøres en manuell korreksjon: For 1.L (I hvilken periode er industriell modell den gjeldende driftsmodellen) er «1980 og seinere» markert som riktig. «1970 og seinere» er også i tråd med pensum/undervisningsmaterieell, og det gies også poeng for dette (det har jeg rettet manuelt).

Veiledende poenggrenser:

1-2 poeng: F

3 poeng: E

4-5 poeng: D

6-8 poeng: C

9-11 poeng: B

12-13 poeng: A

Noen generelle kommentarer til vurderingen av eksamensbesvarelsene i del 2:

Gode besvarelser demonstrerer god innsikt i pensumet. Det viktigste er å besvare spørsmålene i oppgaveteksten. Det kan i noen tilfeller være positivt om studenter kan trekke inn andre bidrag eller deler av pensumet, slik som relevante begreper og konsepter. Dette teller positivt dersom slike bidrag passer naturlig til besvarelsen, eller hvis studenten argumenterer for hvorfor det er relevant å trekke inn slike bidrag. Det forventes ikke at studentene må gjøre dette, men det kan som nevnt telle positivt dersom det er gjort på en naturlig måte, og som bidrar til å underbygge/styrke argumentene eller eksemplene. Det er for øvrig ikke positivt å trekke inn ulike deler av pensumet dersom dette oppleves som urelevant for å besvare oppgaveteksten.

Studentene velger ENTEN oppgave A eller oppgave B.

Oppgave A

Oppgaven består av tre kulepunkter. En god besvarelse diskuterer disse ryddig og separat, men trekker også linjer mellom dem.

- Beskriv sammenhengen som ble funnet i forskningen.

- Her bør studentene gi en presis beskrivelse av det artikkelen oppsummerer. Viktige komponenter er at dette handler om sykehussammenslåinger, at forskerne har sett på effekten på ansattes sykefravær, og at det har økt litt. (Det er ikke nødvendig å gjøre greie på hvordan man kan identifisere slike effekter - det dekkes hverken av kurset eller oppslaget, men noen kan komme inn på det som en del av en drøftning.)

- Diskuter hva sammenhengen kan skyldes. Trekk inn Herzbergs tofaktorteori og krav-kontroll-modellen, og gjerne også andre teoretiske perspektiver fra pensum.

Her bør studentene bruke pensum til å vise at stress og organisatorisk uorden på jobb kan ha negative effekter for ansattes helse. Alle besvarelser bør gjøre greie for de to modellene som er nevnt, og hvordan de kan forklare at omorganiseringer bidra til uhelse. Det er flere gode måter å løse dette på, her skisseres noen: I Herzbergs tofaktorteori vil en omorganisering kunne være en hygienefaktor, som hvis den ikke er på plass fører til mistrivsel. I krav-kontroll-modellen kan man tenke seg at ansatte får lav opplevd kontroll når organisasjonen endrer seg. Siden helsearbeidere normalt har høye krav i sin arbeidshverdag, vil de da ende i en situasjon med lav opplevd kontroll og høye krav, som igjen gir høyt stressnivå.

Gode besvarelser kan for eksempel trekke inn Orviks bidrag om arbeidsmiljø i kompendiet. Hackman og Oldhams motivasjonsmodell kan også være relevant.

-Trekk inn minst ett perspektiv fra pensum for å forklare hvordan ledere best kan støtte sine ansatte i en omorganisering.

Dette er et åpent spørsmål, som kan besvares godt på mange ulike måter. Minzbergs lederroller er mye brukt i undervisningen, og også i semesteroppgaven. Hvis dette perspektivet brukes, bør det også gjøres tydelig hvilke roller som er spesielt viktige i denne situasjonen. Man kan også trekke fram Hersey og Blanchard, og argumentere for at alle ansatte mangler kompetanse på den nye organisasjonen, og dermed trenger en støttende lederstil. Herzbergs tofaktorteori kan også brukes videre her, med vekt på

hvordan lederen kan redusere mistrivsel. En god besvarelse vil både gjøre kort greie for perspektive(ne) som brukes, og knytte dem tydelig til caset.

Oppgave B.

Denne oppgaven har to distinkte deler, de kommenteres enkeltvis. Det er ikke konkret invitert til å se de to delene i sammenheng. En god besvarelse presenterer dem enkeltvis men kan også trekke noen linjer mellom dem.

- Definer makt; bruk perspektiver fra pensum - minst ett og gjerne flere.

I forelesningene har det blitt gjennomgått definisjoner av makt basert på Weber (få noen til å gjøre noe på tross av motstand) og Foucault (makt er å få noe til å skje, makt er over alt). Definisjonene i pensum er diskutert i lys av disse. Makt beskrives i pensum blant annet som "få gjennomslag for sine synspunkter når andre er uenige", "påvirke en situasjon til sin fordel" (Jacobsen og Thorsvik), og "kraft og evne til handling" (Ingstad). Det trekkes også fram at makt er relasjonelt og knyttet til roller og organisasjoner. Man kan beskrive skillet mellom formell og uformell makt, og mellom åpen og skjult makt. Gode oppgaver kan være brede (trekke inn mange definisjoner og beskrive dem kort og godt), eller gå mer i dybden på færre definisjoner (men de bør ikke framstå tilfeldig utvalgt).

- Definer autoritet. Beskriv og diskuter fire typer autoritet, og hvordan disse kan brukes til å utøve ledelse.

Autoritet kan sees på som legitim makt eller evnen til å opptre med makt. Gode oppgaver kan utbrodere sammenhengen mellom makt og autoritet noe - det er vanskelig å utøve god ledelse uten autoritet.

I pensum presenteres tre former for autoritet basert på Webers typologi: legal autoritet, tradisjonell autoritet, og karismatisk autoritet. I tillegg beskrives profesjonell autoritet. En god besvarelse bør gjøre greie for disse fire begrepene generelt, og hvordan de relaterer til ledelse spesielt.